

ĐO LƯỜNG SỰ DAI DẰNG TRONG LẠM PHÁT Ở VIỆT NAM

Ngày nhận: 25/11/2013
Ngày nhận lại: 16/12/2013
Ngày duyệt đăng: 10/01/2014
Mã số: 01+02-14-NCTĐ-32

Nguyễn Khắc Quốc Bảo ()*
Nguyễn Thị Thúy Nga (**)

Tóm tắt: Nghiên cứu này nhằm đo lường sự dai dẳng trong lạm phát ở Việt Nam và xác định các nguồn gốc hình thành nên sự dai dẳng lạm phát. Nghiên cứu được thực hiện trên mẫu gồm 110 quan sát theo tháng trong giai đoạn 01/2004-02/2013 sử dụng mô hình tự hồi quy bậc p $AR(p)$ (dùng cho phương pháp đơn biến) và mô hình moment tổng quát GMM (dùng cho phương pháp đa biến). Kết quả nghiên cứu cho thấy: (i) Với phương pháp đơn biến sự dai dẳng trong lạm phát ở Việt Nam là khá cao; (ii) Với phương pháp đa biến dựa trên đường cong Phillips theo trường phái Keynes mới (NKPC) cho thấy sự dai dẳng trong lạm phát được hình thành dựa trên lạm phát trong quá khứ, lạm phát kỳ vọng trong tương lai và các yếu tố ngoại lai đại diện bởi chi phí biên thực, trong đó biến cung tiền có tác động mạnh nhất.

Từ khóa: Dai dẳng lạm phát, đường cong Phillips mới, GMM.

Giới thiệu

Lạm phát Việt Nam giai đoạn năm 1980 đến nay đã có những mốc quan trọng đáng chú ý. Cụ thể là tình trạng siêu lạm phát với mức lạm phát 3 con số giai đoạn 1986-1988, cuộc khủng hoảng tài chính châu Á năm 1997 xuất hiện hiện tượng giảm phát và đến cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu năm 2008 lạm phát lại tăng trở lại với mức lạm phát trên 20%. Với những biến động trên, câu hỏi đặt ra là sau bao lâu lạm phát sẽ quay trở lại mức lạm phát cân bằng sau khi có lạm phát cao hay giảm phát. Điều đang nói ở đây chính là khái niệm về sự dai dẳng trong lạm phát.

Willis (2003) và Nguyễn Thị Ngọc Trang (2012) chỉ rõ, sự dai dẳng của lạm phát được hiểu là tốc độ quay trở lại mức lạm phát cân bằng sau một cú sốc. Định nghĩa này hàm ý nói đến mức độ dai dẳng trong lạm phát cho thấy tốc độ phản ứng của lạm phát trước một cú sốc. Khi tốc độ này cao có nghĩa là lạm phát đã phản ứng nhanh đối với một cú sốc hoặc là lạm phát không dai dẳng. Ngược lại,

khi tốc độ thấp có nghĩa là lạm phát đã phản ứng chậm và sự thay đổi của lạm phát là nhỏ lúc này lạm phát có tính dai dẳng cao.

Nghiên cứu này được thực hiện nhằm mục đích xác định mức độ dai dẳng trong lạm phát tại Việt Nam đồng thời xác định nguồn gốc của sự dai dẳng trong lạm phát. Từ mục đích trên, các vấn đề cần được giải quyết trong bài nghiên cứu: (i) Ở Việt Nam, lạm phát có dai dẳng không? (ii) Các nhân tố nào tác động lên sự dai dẳng lạm phát ở Việt Nam?

Các kết quả nghiên cứu trước đây về sự dai dẳng trong lạm phát

Một trong những nghiên cứu đầu tiên là nghiên cứu của Humphrey (1979). Ông đã nghiên cứu độ trễ trong việc điều chỉnh giá, độ trễ hình thành kỳ vọng và chỉ ra việc chúng đã tác động đến tốc độ, hình mẫu và thời hạn của lạm phát như thế nào.

Ngoài ra, trong nghiên cứu của Altissimo và các tác giả (2006) cũng như nghiên cứu của